

ANY II

NÚM. 60

BARCELONA 18 OCTUBRE DE 1889.

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 CENTIMS lo número

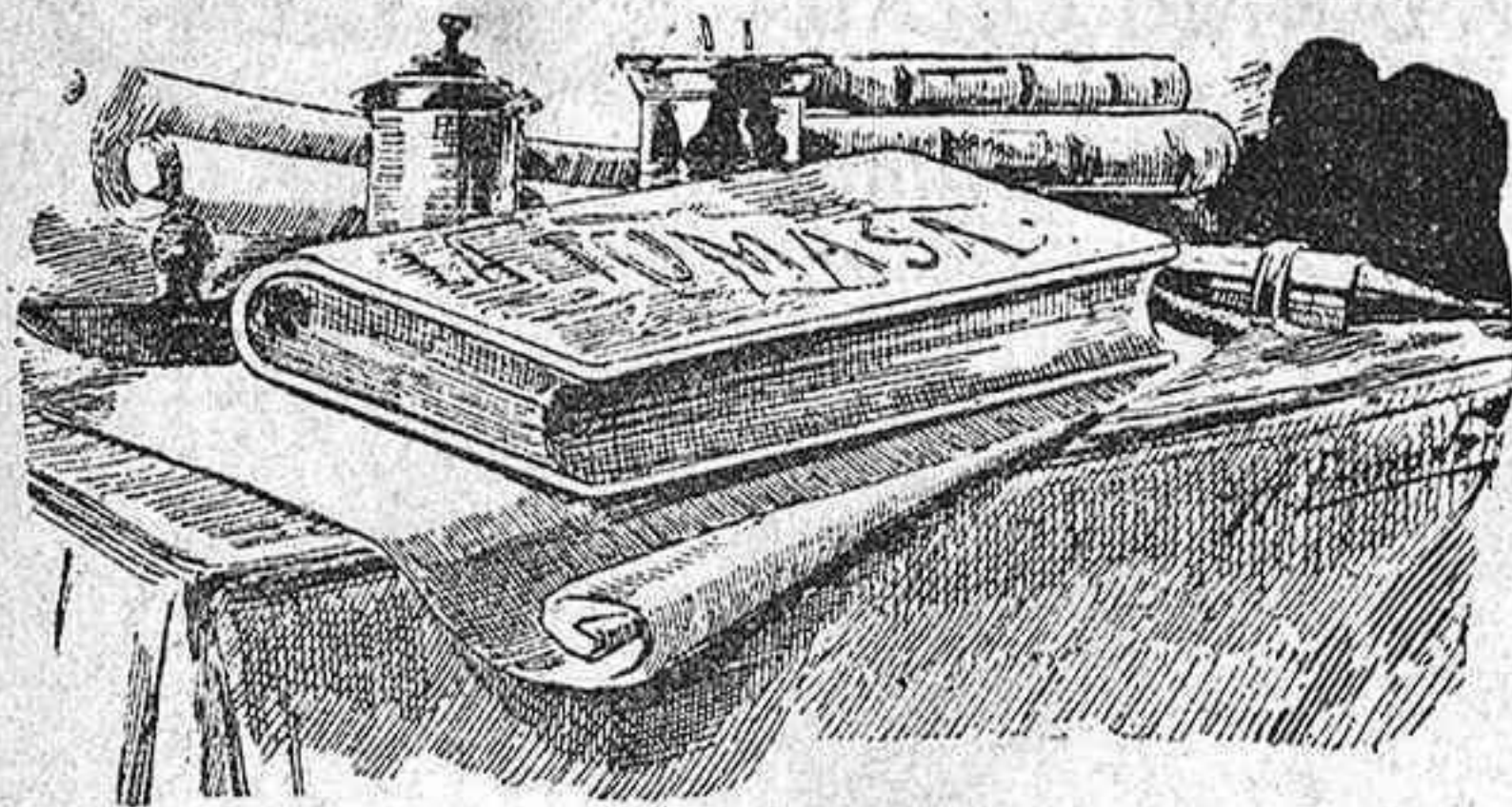

Joaquín García Ferrer

AVIS IMPORTANT

Ab motiu de l'innovació de nostra primera plana, hem augmentat lo tiratge de retratos sobre cartulina ab los que podrá formar lo coleccionista, un útil y curiós álbum de retratos de gran exactitud, representant personatjes célebres en ciencias y arts, acompanyats dels seus respectius autógrafos.

En aquesta administració, S. Pau 56, litografia, es facilitarán á 10 céntims cada un.

Una conquista.

FVANS d'explicarlosi lo que m'he proposat, 'm sembla lògich que sapigan qui es el que te l'osadia de dirigirte á vostés sense coneixerls.

Yo prou he fet medis per lograrho sense haverme d'escarrassar, y un d'ells ha sigut pretendrer que LA TOMASA, publiqués lo meu retrato, pero veig que 'l Director 'm fa passar ab rahons, oferintme ferho d'una setmana á l'altra y al últim m'he convenut qu'esperan qu'arriui, per ferho, la setmana dels tres dijous.

Donchs bé, sápigam que jo, soch jo; no sé donarlshi de moment altres senyas, ab aixó quan me vejín ja 'm poden saludar ab confiansa.

A demés soch guapo, al menos ne tinch fama, y recordo que la mare quan 'm veyá plorar, m'ho deya sempre:

Y una mare no enganya may al seu fill.

Per bon xicot, mal m'está el dirho no 'n busquin un altre, porque no 'l trobarían; y de costums tan pulcras, que fins ara que he llegit "LA TOMASA" porque la mare de la qu'estimo s'en diu, no havia passat may la vista per aquestos periódichs tan populars, si, pero que jo sé que no van del tot p'el camí dret.

Vostés 'm dirán que, perquè hi escrich? Hi escrich per poder enterarlos, del contrari hauría de gastar nou ó deu mil sellos per dirijirme á tots los lectors d'aquest popular setmanari.

'M descuidava lo millor: també soch poeta y no dels mes dolents.

Ara que casi els he fet lo meu retrato, aniré al grá. Jo estich enamorat.

Ja sé que no te res d'estrany; aquesta es una malaltia que tots vostés l'haurán passada, pero la meva Dulcinea es gorrista de can Gualdo y las gorristas de aquell establiment del carrer del Hospital no son com

el Champagne y el Valdepeñas que sent molt reduhit lo punt de producció donan l'abast á tot lo mon y lo donarían als habitants de la lluna si hi hagués vias de comunicació.

Vuy dirlosi que vostés poden haber tingut relacions, pero no ab las cusiduras d'en Gualdo.

Jo soch molt tremolós en quant se refereix al regló de las noyas... Qué volen que 'ls diga?... Jo tindria valor per demanar cinch duros á n'en Cánovas, y tremolo devant d'una silueta de dona.

Aixís es que passava los dias fent lo *lila* passeijant per devant del establiment y quan sortían las noyas no gosava á dir: aquesta boca es meva,... y vegín si ho era ben bé de meva...

Y que n'era de maca la meva prenda!

No hi ha cap cisne que tinga aquell coll, cap badell aquells ulls, ni cap circassiana aquell nas com una paparina d'anís.

Per aixó si; encara que no m'havia atrevit á dirli res, ja estava enterat de com se deya ella y tots los de casa seva, porque cuant sortían las aprenentas, las hi feya preguntas, y ellas ab sa ignocenta candidés me deyan lo que sabían.

Tot estava aixís cuan vaig decidir entregarli una poesia.

Vaig passar unas quantas nits buscant rimas, contant las sílabas dels versos, barrant y tornant á escriurer fins que al últim la vaix deixar per acabada.

Lo que jo li deya en aquella poesia y del modo que li deya, no ho tinch ara *present á la memoria*, pero ja poden figurarsho vostés mateixos; una poesia *magnífica*, la millor que he escrit en la vida.

Vaig comprar paper bó, ab canto daurat; n'escrich cinch exemplars (tot un cuadernillo), trio la que 'm sembla mes ben escrita, la poso dintre un sobre satinat, y la mateixa tarde l'espero en la cantonada de casa seva; al veurerla venir quasi estava per desdirmen, pero vaig fer un esforç y al pasar pe 'l meu devant m'hi acostó y li dich aquestas mateixas paraulas: Vol fer l'obsequi de pendrer aquest recado per vosté?

Ella al sentirme, 's ficsa ab mi; tota la sanch me va pujá á las galtas;—Gracias, contesta: y se 'n va dret al carrer de la Cadena tot posantse la poesia dintre 'l senatxo.

Jo me 'n vaig anar volant á contarho á un amich meu que viu en la plassa de Sta. Catarina, y en tot lo camí no 'm vaig poguer treurer del cap aquella paraula: Gracias.

Per la tarde, á la hora de plegar, ab dos amichs que habia fet seguir, me 'n anava carrer del Hospital avall tot explicantlosi per vigésima vegada lo modo ab que li habia donat la carta, quan la veyem venir tot rient ab sas amigas.

Ella anava á un costat y per toparmi jo també m'hi vaig posar. Quan 'ns varen veurer aprop, se posáren serias y al passar anava jo per saludarlas, quan veig que 's paran y ella m'entrega un petit paquet, molt ben arreglat.

Jo li dono moltas gracias y 'm despedeixo somrient.

Al tombar la primera cantonada lo desfém y després del primer papé 'n trobém un altre y un altre fins qu' al últim trovém la meva poesia ab alguns pinyols d'oliva embolicats.

¡ !

JAUME VILAR.

VIATJE FILOSÓFICH-HUMORÍSTICH

AL INTERIOR DEL CRÁNEO HUMÁ

LA SENYORA PETRA ESTISORA Y POCALLANA

(Conclusió)

«Fruyta picada d' aucell
 »sempre sol ser la mes bona;
 »quant mes fácil es la dòna
 »mes si aferran los doncells.
 »D' exemples ne tinch bastants:
 »Don Pancrás, l' americá,
 »ves ab quina 's vá casá!...
 »ab la Rita dels Encants.
 »Xicota aixerida, si,
 »trempada... una mica massa!
 »pero va tindre la *passa*
 »y no se qué's va tení
 »que, sense la meva *ajuda*
 »ja fora al *Camp de la bòta*,
 »y avuy perquè va ab capota
 »y es casada, no 'm saluda;
 »pero jo, tirant al dret
 »veyentla d'ell al costát,
 »dich: Deu l'hagi perdonat
 »qui vá estrená aquest *barrel*.
 »Y la Llucia y la Mundeta?
 »aquellas duas germanas?
 »feyan cás d'uns tarambanas
 »*Xitxarel-los d' escaleta*.
 »En malas mans váren caurer!
 »Per dar al *casori* un pás,
 »un día, apagat lo gás,
 »de trenta grahons van caurer.
 »—¿Com ho farém?—¿Qué dirém?
 »Posantse las mans al cap,
 »deyan,—¿Si la mare ho sab
 »quina tunda que rebrém!
 »Una que las conexia
 »las vá fer vindre al meu pis...
 »van sortir del *compromís*,
 »y las teniu avuy dia
 »tan guapetas y fresquetas
 »com si no haguès sigut rés...
 »l' una 's casá ab un *pagès*
 »home de moltas pessetas;
 »l' altra fá temps s'ha casat
 »ab un *vini-cultor* d' Horta
 »que segons lo diari porta,
 »ara 'l farán diputat.
 »¿Y á qui dehuen tot aixó?
 »al meu il-lustrat *senderi*
 »O si nó, ¡vaya un *tiberi!*
 »Y quina *murmuració!*
 »Veyentlas á totas duas
 »compromesas, ¡quin afront
 »pels pares! quin goig pel mon
 »tan disposat á posar *quas!*
 »—Ja fá temps que prou que 's veyá!
 »—Eran tan esboixarradas!...
 »—Sempre en festas y balladas....

»—Prou á sa mare li deya;
 »fés las anar mes sencillas,
 »lo luxo á las noyas pert..
 »—¿Sa mare? vaya un cap vert!
 »¡Tal la mare, tal las fillas!
 »y aixi, en termes sentenciosos
 »per divertir-se de franch,
 »hagueran tirat pel fánch
 »la seva honra, feta á trossos.
 »Are es en tot diferent
 »—¡Quinas noyas mes honestas!
 »—¡Totas fóssin com aquestas!
 »Sa mare te molt talent!
 »—Bona educació ho fá tot:
 »—jo sempre ho tenia dit:
 »Per trovar un bon marit
 »no 'ls hi calia pas dot!
 »¡D' alegria mon cor s' obra
 »al sentir com las alaban,
 »y al ferho, 'ls tontos, no saben
 »que aplaudeixan la meva *obra*;
 »obra de la llevadora,
 »que per un grapat de rals
 »ha posat uns bons puntals
 »al *casal*, que runas fora!
 »Goso quan penso en aixó,
 »y á no ser l' indestructible
 »recort d' algun fet *punible*
 »que 'm mata ab lo seu fibló,
 »riuria... Si, si, riuria,
 »més á tremolar comenzo
 »quan penso, estant sola, y penso
 »ab la pobre Rosalía!
 »Sa mare culpa en tinguè...
 »va portarme aqui la noya,
 »qu' era de flors una toya
 »de bonica;.. Llucifé
 »me tentá de l' or al brill.
 »Vaig cometre una baixesa...
 »Una *ficticia puresa*
 »trová la nina... el seu fill,
 »lo fill de la desventura.
 »Trista mort... bon greu me sab!
 »may me puch treurer del cap
 »aquella pobre criatura!
 »Ells eran nobles y ríchs,
 »era un poeta lo galan,
 »honrat si, mes sense *arjant*
 »y carregat de fatichs.
 »¿Casarse ab ella? impossible!
 »taca grosa may s' esborra.
 »Várem tindre que recorre
 »al sistema *destructible*.
 »La Rosalía plorava
 »pel seu fill. Feta una fiera,

»sa marassa ab veu severa
 »d' aquest modo li parlava:
 »—De qué ploras paparera?..
 »Olvidal, no siguis tonta...
 »un fill sense pare afronta
 »y una no pot fer *carrera*.
 »Tas amigas, qué dirían?
 »no fóras poch retallada!
 »¡sapiguent qu' ets deshonorada,
 »quins *partits* te sortirian?
 »No tinguis tan baixa déria.
 »Pensa ab lo Marqués d' *Ossuna*,
 »já que 'ts guapa, fés fortuna,
 »no't recordis d' un miseria.
 »¿Tindre fills de tal subjecte?
 »¿Qué t' has begut lo cervell?
 »¡Sols aixó desitja ell!
 »Fóra *causa*, fóra efecte!
 »Y aixis parlant disbarats,
 »fá de su vida un infern,
 »sent dirli:—L' amor matern
 »redimeix tots los pecats.
 »Si has caigut, cau de genolls;
 »no abaixis pel mon la cara
 »mentras siguis bona mare
 »tindrás la ventura á dolls.

»Me sembla encara sentir
 »l' ay!... lo geméch que llansá
 »quant l' operació acabá...
 »No tornaré á succehir
 »may mes,.... malehida codicia!
 »per ella un crim vaig cometre;
 »¡vés ab molt cuidado Petra!
 »Si ho sapigués la justicia!
 »Sembla que 'l nin me demana
 »venjansa á devant de Deu!...

Aqui se sent una véu
 y lo toch d' una campana.
 Creyent qu' es cosa sinistra
 la seva pell s' esborrona...
 pero al cap de poca estona
 s'alsa y surt á la finestra
 —¿Qui'm crida de nit, tan tart?
 y respon el que la crida;
 —¿Apa, baixi de seguida.
 »Donya Tecla vá de part!
 Deixém que tan bona *artista*
 vaigi á fer la seva feta
 y entrém al cervell d' un *poeta*
filosófich, socialista.

JOSÉPH M.³ CODOLSA.

QUENTOS

Passava un día per la Rambla lo batalló de bomberos, quan un subjecte qu' es passejava ab un amich, li diu:

—Aném, que cadà cop que veig un bombero la rabia se 'm menja.

—Perqué?

—Figurat que l' any passat se 'm vá calar foch á casa y un béstia d' aquets 'm va salvar la sogra.

Se trobava á punt de naufragar un barco, y un inglés molt tranquil s' estava menjant galetas.

—Pero quina flema! digué un passatjer, que d' asombrat no s' hi veyá.

—¿Que no sab perquè ho faig?

—¿Perqué?

—Perqué si naufraguém y m' haig de fé un tip d' aygua se m' assenti bé trobanti un bon coxi.

MILLONARIS

Per paseijá ab ella 'n Blay
quan era soltè 's moria,
y ara casat, donaría
un nap per no anarhi may.

¿'M vol deixar deu duros que n' hi tor-
naré cinch ara mateix?

—Porta un diari..... feligrés.
—¿Quin desitja, senyó Anton,
perque 'n porto dos ó tres.
—Un que 'm fassi venir son.
—Aqui té "El Barcelonès".

CAP AL TART

Quan las veig tan ben capsadas,
la suhó 'm regala del front.
Bé... qué hi farém? En lo mon
no s' hi pot ser dos vegadas.

CLASSES PASSIVAS

Escolti, senyora Rosa,
que no 'm podria explicar
perque tè aquesta fal-lera
de sempre aná ab militars?
Que li entra el noy á la quinta
y vol mirá de lliurar!'
—Cá, rés d' aixó, D. Macari,
sino que hi sentit contar
que las viudas tenen paga
quan ho son de capitans,
y no m' ho vuy deixar perdre
si es que siga aixó vritat.
—Be, pero, santa cristiana!
l' Anton era capitá?
—Manaya... si, si, no ho dubti;
ho va ser mes de vint anys.

MUT XARRAYRE.

¡PER PIETAT!

¡Llamp de Deu! ¡Ja estich cremat!
¡Lo seu piano malehit,
de sentirlo día y nit
ja 'm te casi be empipat!
¡Menos mal si el toqués bè!
mes ¡ay! si vosté vehina,
quan s' hi posa, desafina
lo mateix qu' un carreté.
¿Diu que te un mal encefalich?
¿qu' está débil? ¿qu' es nerviosa?
¡Romansos! Si quan s' hi posa,
treu mes forsa qu' un camalich!
Un día tindrà un disgust
perque jo no aguanto més...
¡A lo menos 'm toqués
alló que 'm dona tant gust!

M. RIUSEC.

A

M' agradas perque ets molt ma—
y perque ta sal no es po—
per ta petiteta bo—
y perque no estás gens fla—
Al veure ta cinture—
desseguit mon cor palpi—
y ta barbata peti—
me fá perdre la chave—
Qu' es ta veu la de un cana—
diu qui t' escolta ab deli—
no falta tampoch qui admi—
ton talent estrordinaria—
Tant y tant m' agradas ne—
qu' hasta't pendria per do—
mes ¡ay! si tampoch ets bo—
per fe un guisat de cap me—

CA

TA

RI

NA

J. STARAMSA

Diàlech telefònic

ABONAT 1.er—¡Central!—Fássi el favor de posarme
la comunicació ab lo número de Don Fulano de Tal.

CENTRAL.—Vaig desseguida.

Mentras tant l' abonat agafa una cadira del seu
despaitg y comensa á cargolar un cigarro esperant
sentir tocar lo timbre.

Passan cinch minuts, deu.... quinze... Lo timbre
no deixa sentir son metálich só, fins que l' abonat
perdent ja la paciència, crida per segona vegada
á las simpáticas senyoretas del Centro, pero ningú
contesta.

—¡Llamps de Deu!—exclama l' abonat, cayentli go-
tas de suhor sobre la planxa del aparato telefònic.

De prompte se sent un débil: ¡trinch! ¡trinch! ¡trinch!
¡trinch! y l' abonat donant las gracias á Deu, agafa los
dos receptors y aplicántsels á las orellas, comensa á
cridar com un energúmeno:

—¿Qui demana?.... ¿Qui há?.... ¿Qui es vosté?....
¿Centro?.... ¿Senyoreta?... ¿Sembla aixó una orga de
gats!.... y posant los receptors en los ganxos, crida
altre vegada á la Central.

Ningú contesta. De tant en tant se sent un *cloch-cloch*
cloch-cloch, que sembla un gall com fá l' amor á una
gallina, mentras l' abonat pica de peus, dihent mil pes-
tes dels teléfonos, dels fonógrafos y á tot lo que tendeix
á la bona comoditat del públich.

Un segon repich continuat anuncia al abonat qu' es-
colti en el aparato.

ABONAT 1.er—¿Qui es vosté?...

CENTRAL.—¿Ja están llestos?....

ABONAT 1.er—Nó, senyora. ¡Si encara hem de comen-
sar!.... Per Deu ¡demani á aquest senyor, que la *pátria*
de la meva senyora está en perill!....

CENTRAL.—Ara contesta.

ABONAT 1.er—¡Gracias á Deu! senyor don Fulano. Ja
fá una hora qu' estich desitjant parlar ab vosté.

ABONAT 2.^{on}—Que se li ofereix? digui.

ABONAT 1.er—Fassim el favor de dir á la llevadora
del primer pis que s' arriui á casa, perque la meva se-
nyora 's troba ab un *estat interessant*.

ABONAT 2.^{on}—¿Qué s' ha tornat boija?....

ABONAT 1.er—¿Qué diu ara?.... ¡Li demano la lleva-
doraaaa!... ..

ABONAT 2.^{on}—Dispensi, aqui no mes tractém ab boi-
jos.

ABONAT 1.er—¿Ab qui parlo, donchs?....

ABONAT 2.^{on}—¡Ab lo manicomi de Sant Boy!....

ABONAT 1.er—¡Llamps de Deu!—La Central s' ha
equivocat.... Dispensi.

Vaija me jugaria qualsevol cosa que l' *aparato*....
d' aquesta senyoreta está espatllat. ¡Fássis doná una
mirada!—exclama tot apretant lo *botó*

Al cap d' un ratet se sent una veu *profunda* de *fa-*
mella, que diu altre vegada:

—¿Ja están llestos?...

ABONAT 1.er—Escolti: ¡encara hem de comensar!
Li demano comunicació ab lo número tal y me contes-
tan del manicomi de Sant Boy... Un poch de cuydado,
senyoreta.

CENTRAL.—Dispensi. Ha sigut una equivocació in-
voluntaria.

En menos temps de menjá un melindro se sent repi-
cá 'l timbre. ¿Qué será?....

ABONAT 1.er—¿Qui demana? ¿Qui es vosté?....

ABONAT 3.er—Fulano de Tal.

ABONAT 1.er—¡Gracias á Deu! Com ho passa?

ABONAT 3.er—Molt bé; ¿y vosté?

ABONAT 1.er—Perfectament. Escolti, ¿Hi es la lleva-
dora del primer pis?

ABONAT 3.er—Ho mirarém. ¿Que té novetat?

ABONAT 1.er—Jo no. ¡a meva senyora. Fassim el favor
de dirli que s' arriui desseguida á casa meva.

ABONAT 3.er—Será servit.

ABONAT 1.er—Bueno. No se 'n descuydi ¿eh? del re-
cado.

ABONAT 3.er—No senyor. Ja hi vaig desseguida.

ABONAT 1.er—Moltas gracias. ¡Adios!

ABONAT 3.er—Passiobé.

Després de passar tants treballs telefonant perque
vingués la llevadora, ha resultat ser un mal entés. Lo que
tenia la seva senyora era un poch de mal de ventre á
causa de haver menjat uns quants tomátechs lo día an-
terior.

J. CASANOVA Y V.

Don Tomás Valls, lo marit de donya Rosa assassinada en Gandesa, dihuen si está colocat en lo cos de policia de l' Habana.

Tot pot ser.

Hasta que l' haji colocat lo padrí.

Sembla que l' Exposició de París plegará las telas el 6 del próxim Novembre.

D' aixó se 'n diu cassera!

Los yanquees, solsament, hi han deixat la friolera de 300 y pico de millóns de rals.

Y fins un' altra.

Lo rey de Portugal está malalt y lo princep de Gales també.

Reys y princeps ray, no s' acabarán no.

Per ara.

Lo Czar va sopar l' altre día á casa l' emperatríu Augusta Ja la planyo.

Perque 'l minyó es de barra.

Fa quatre días que los periódichs 'ns donavan al princep (sic) Bismarck per mitj mort en lo seu Castell qual nom sembla un renéch, y ara 'ns trovém qu' ha tingut una entrevista ab l' Emperador dels gelats, que va durar hora y mitxa.

Hi ha gent que té set vidas.

Com los gats.

Lo Comte de Haro va pegar una bofetada á un moro.

Tot aixó tindrà adelantat lo fill del Yslám si may pensa convertirse al catolicisme.

No mes ha de pensar ab lo bateig.

Per ara ja té el sacrament de la confirmació.

En una de las carreteras que condueixen á Fez, diu que 's veyan aquestos dias dos cents camells que portavan lo fato del Emperador de Marruecos; cent á cada banda.

Debía semblar aquell pendó de geperuts qu' anys atrás anava á la professó de Corpus de Sta. María.

No mes hi faltava el pendonista.

En los periódichs de Constantinopla es llegeix un Avis oficial amenassant enerjicament á las musulmanas que s' atreueixen á passejarse ab la cara destapada contravenint á las lleys de la religió mahometana.

Ja es trist per las donas macas tenir que taparse la cara.

Oh, y pels moros gomosos també que no poden admirar l' hermosura d' aquellas huris ab saragüellos.

Sembla que á l' entrada del Czar de Russia á Berlín y mentres passava lo séquit per los carrers mes céntrichs, va haberhi crits subversius.

Mentras no passés de crits ray..... y encara que hi hagués volat algún tronxo...

Alló de la dinamita espanta.

Un periódich de Montevideo inserta lo seguent edicte:

Todo aquel individuo que muera de la virgüela y no esté enterrado dos metros de profundidad de bajo de la tierra, tendrá una multa de 10 pesos ósinó un mes de prición en la oficina á mi cargo»

Casi es com alló de «Se le alcanza al menos zote»...

Quina cara hi faría un mort plé de virgüela y prés en una pricion...

De Malgrat han regalat al Ajuntament de Barcelona una áliga y dos esparvérs.

Tres animals de rapinya.

No creyém que s' hagin volgut fer alusions, sino sencillament contribuir al aument de la curiosa collecció zoológica del Parque.

Ja que la nostra digníssima primera autoritat ha tingut lo bon acert de posar á bon recaudo al sonámbul del carrer de Ramalleras, creyém que fora útil es fixés ab la munió d'altres que diu que n'hi ha esparramats per Barcelona, que ab somnis y cartas treuhen los quartos dels pobres d' esperit y trastornan la pau de las familias.

A fóra, embusteros!

En lo Nort-América s' han inventat unas camisas ab petxeras de paper, podentlas treurer facilment una després de l' altra á mida que s' embrutan.

Lo fabricant ha tingut la gran idea de imprimir al revés de las petxeras, una curiosa novela que fa que 'l consumidor interessat en la lectura y no volent esperar que 's vagin embrutant, las arrenca totas una després de l' altra, contribuint al gran consum que 's nota en la fábrica de ditas prendas de vestir.

Lo diumenje van debutar ab extraordinari éxit en Badalona, Sant Andreu, Gracia y en lo Teatro Lope de Vega, las companyías de declamació catalana y castellana baix la direcció de los reputats actors D. Enrich Borrás y D. Lleó Odena.

Sabém que en tots los teatros váren alcansar grans aplausos tots los artistas, especialment las Sras. Pallardó y Clemente y los Srs. Borrás, Odena, Santolaria y Vals.

Pocas vegadas haurán tingut ocasió los citats pobles de poder aplaudir tan numerosa y excelent companyía.

En la actualitat lo Govern te sense provehir: quatre toisons d'or, tres collars de Carlos III, disset senadurias vitalicias, tres electivas, las direcciones d'Administracions local y penal, la Intendencia de Cuba, dos districtes vacants de diputat á Corts, y una plassa de Conceller d' Estat.

Apa, bralléusi, ganduls!

Dos familias de Lleyda han pledejat per questió d' unas 3,000 pesetas y després de molts incidents, diligencias, fallos y disgustos, los gastos del plet han ascendit á unas 20,000 y pico de pessetas. Es una ganga tenir qu'acudir als tribunals.

Després dihuen que la justicia s'ho menja tot.

Lo Sr. Cusáchs, émulo de Neuville ha tingut exposat en lo saló Parés los originals magistralment pintats de los tipos per «La vida militar en España,» obra editada per los Sucesors de Ramirez.

Lo Sr. Cusáchs qui avuy es ja una gloria per Catalunya dará gran vida á La vida militar.

Felicitem de cor al artista y al editor.

OCTUBRE 15

Butifarras y Salsitxas

Ha sigut agraciat ab l'encomienda d' Isabel la Católica, l' actiu y antich empresari de Teatros D. Miquel Gaset y Bosch.

Una vida laboriosa y plena de peripecias ha sigut la del infatigable Sr. Gaset y pochs com ell son mereixedors de la distinció de que ha sigut objecte per part del nostre govern.

Rebi la nostra mes cordial enhorabona.

Los oficiales y sargentos dels partits en aquesta, localitat ja es comensan á mouer com á dimonis en motiu de las próximas elecciones.

Tots s' empenyan per agafarse á la cassola del presupuesto y veurer si ab lo temps conseguixen ficarhi encare que no siga mes que la punta del nás.

¡Apa petits!... que 'ls arcaldes de barri es fan vells...

Ya es comensa á fer algo ab las cantidades recullidas per los habitantes de Puigcerdós?

Ho dihém porque lo diner parát no guanya rés.

Y es mes fácil qu s' en perdi algún.

Tenim lo gust de dar' á coneixer á nostres lectors la següent poesia de don Joseph Zorrilla, que llegí l' eminent actor D. Joseph Valero en la funció de despedida á la Escena Espanyola, la nit del 13 del corrent en lo teatro de Novetats.

Para la escena nació,
al arte me consagré,
sobre la escena viví,
en la escena envejecí,
y aún sobre ella estoy en pié.

Por senda tal fué mi sino,
caminar con prez y afan;
y cumpliendo mi destino,
las jornadas del camino
bajo los piés se me van.

Por donde quiera que fui
al arte honrar procuré;
y si más prez no le dí,
fué falta de fuerza en mí,
nó de empeño ni de fé.

Público, juez y testigo
patrocinador y amigo
de mi constante labor,
mi gratitud vá conmigo
guárdame tú tu favor

Lágrimas, recuerdos, gloria,
laureles... ¡todo os lo dejo,
en prenda de mi memoria!
¡Guardad bien la ejecutoria
patrimonio de este viejo!

Lo meu retrato.

Com son moltas las vegadas
que 'm demanas lo retrato
y si no te 'l donch, t' enfadas,
vaig ab quatre esgarrapadas
á ferte 'l, pus tinch un rato.
Soch moreno, sense sal;
dret de camas y de cos;
estatura: un xiquet alt;
faig la cara de malalt

y 'l cabell un xiquet ròs.
Estich flach; escanyolit;
tinch molts ossos y poch tall;
y molt cops hasta m' han dit,
que soch sach de mal profit,
casarillas y secall.
Lo qu' es de flach ho soch massa,
pues no tinch casi-be panxa,
Per xó la gent que está grassa,
me solen dir fentne guassa:
Don Quijote de la Mancha.

Porto la barba cerrada
que hi tinch pels de tot coló;
y la porto mal cuidada.
Semblo, segons ma cunyada
el Cristo de la Passió.
Tinch el nas, sense ser xato,
petitet y molt ben fet.
Aqui tens el meu retrato
que per cert, es molt barato
natural, y molt ben tret.

LLUIS SALVADOR.

NOSTRE RETRATO

Avuy publiquém lo del celebrat y malhaurat primer actor Don Joaquim García Parreño.

Després de trevallar ab molt aplauso en casi tots los teatros d' Espanya va entrar en lo Teatro Romea de Barcelona en hont va estar al frente de las companyas Castellany y Catalana fins que la mort lo va sorprendrer, ro-bantlo al art y als seus nombrosos amichs y admiradors.

Morí en edad avansada.

EXPOSICIÓ PARÉS

MOLTAS vegadas mirant las obras que 's esposan en lo Saló Parés, hem deplorat una tendencia, en molts de nostres artistas, de preocuparse mes del comer que de l'art; no sent axis aquestasetmana en que 'ls dos artistas los Srs. J. Brull y J. Vilallonga, que ocupan lo siti de preferencia de dit Saló, prescindeixen completament de tota clase de preocupacions per seguir un camí sòlid, lo verdader camí de l'art. Lo Sr. Brull, de qui ja habiam tingut lo gust d' admirar algunas obras, 'ns ha deixat sorpresos aquesta vegada.

Aquells quadros estudis que mes se poden dir estudis que quadros, están plens de bellesas y qualitats de primer ordre; s' hi pasa un bon rato contemplant alguns trossos magistralment pintats, y 's distingeixen entre ells, lo titulat: *Cuentos de la vora del foch*, que á mes de estar lo conjunt molt ben armonisat, s' hi veu una firmesa en la pincellada, que posa á l' artista á la altura dels primers de nostra época. Entre 'ls demás hi ha uns quants caps d' estudi que ab la maestria que son pintats recordan los nostres bons mestres antichs.

Entre los estudis del Sr. Vilallonga 's fa notar per la veritat de conjunt, una hermosa portalada bisantina que está pintada ab gran sencillès y admira que ab tanta sobrietat de coloració hagi conseguit un resultat tan brillant y armoniós. Los altres estudis del mateix artista s'hi veu una tendencia de buscá la naturalesa en sas diferentas manifestacions. Aquell poblet emboyrat y mitj arruinat es sorprendent y molt original; es com diuhen los nostres vehins: *un tour de force*.

Desitjém que dits artistas no abandonin aquest camí, qu' es lo camí del verdader art.

UN QUE NO TE RÈS QUE FÉR.

CASI HI SOM

—'M deshonras! tothom sab que 'm faltas ab en Bassols. y jo... faré un cop de cap.

—Y si fos aixís, qué vols?
—Al menos, donam un nap.

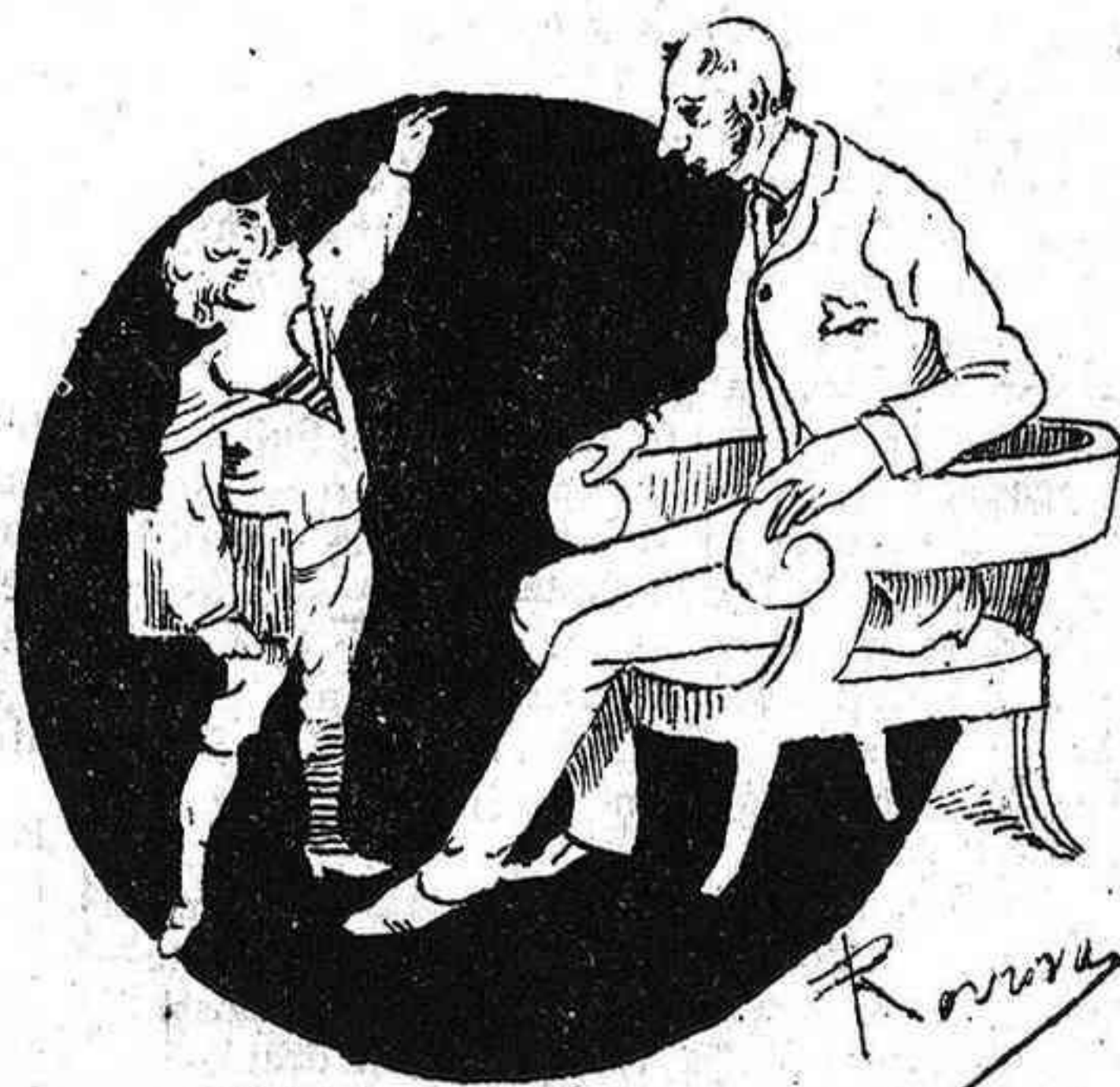

— Neptuno

Arriaga

—Bè mentre 'm portis diné, veus, no vuy saber d' hont lo tréus.

—Ni hi ha Deu ni alló es lo cel.
—Donchs qu' es? tió de Luzbell!

Rovira

LA CABRA TIRA....

L' Andreu era un jugadó
pero d' aquells de debó;
ell jugava á tort y á dret
pero sempre ap pega tal,
que guanyant, guayava un ral,
y perdent, quedava net.

Al billar travessant
era sa pega tan gran,
que si á jugar eran déu,
y ell 'l quinse arreplegava,
prompte un altre li cantava,
¡lo setse per tot arréu!

Ruleta, monte, tresillo,
'l vinticinch, al palillo,
barrotada, set y mitj,
'l burro, 'l golfo, 'l chapó,
á tot perdía, y per xó,

cada dia mes desitj.

Jugava per tot arréu
y á tot, fins á cara y creu,
era un desfici, un desvari;
ell posehia una torre
y la va perdre á la morra.
Sent sol, feya 'l solitari.

Al fi aburrit de jugá,
mes ben dit, de no guanyá,
y no quedantli un calé,
va ficarse al cap la déria
d' acabá ab tanta miseria
y aixís ho va volguer fer.

Y ab una cara que 's veyá
que portava mala ideya,
va treurer del seu bagul
un revólver, nou, flamant,
que habia pulit jugant
una vegada, á un tahul.

Tan sols tú m' has de salvar,
digué, després de mirar
aquell revólver ab goig,
y ab una cara infernal
agafá l' arma fatal
y obrí la porta com boig.

Se 'n baixá escalas avall
corrent mes que cap caball,
tot erisat lo cabell,
mirant per tot de regull,
com si li faltés un bull
y bufant com un badéll.

Ab la vista estraviada
va ficarse en una entrada.
¡¡De sas accions no era duenyo!!
y á poch de dins ne sortia
sense el revólver qu' habia
deixat allí per empenyo.

QUIM GELOSCH.

ROMEA.—Ha deixat de formar part de la companyia d' aquest teatro lo Sr. Isern, per qual motiu lo Sr. Bonaplata te d' encargar-se del paper de Berenguer en *Batalla de Reynas*, obra qu' es posará á la major brevetat.

S' ha posat en escena *Pubillas y Heréus*, bonica comedia, pero tal vegada, la més fluixa del Sr. Arnau. Fou interpretada bé, per més que va notarse molta inseguritat en los actors.

Ahir s' havia de desenterrar una pessa del mateix autor *Los banys de Caldetas* que ja tè cabells blancs per ser una de las primeras de dit poeta.

Per la setmana entrant, s' anuncia l' estreno de *La carta de navegar* del senyor Soler. Ja la veurém si som vius.

En aquest teatro s' hauria de cambiar lo personal de la clach; lo públich ja 'ls coneix la veu y fa un efecte contraproducent y hasta ridicul.

NOVEDATS.—Ab las obras *Un avaro* y *El maestro de escuela* se verificá lo benefici del degá dels actors espanyols senyor Valero que alcansá un verdader triunfo per la série de detallets é irreproachable excusió que doná á la primera de ditas obras. Se veje molt ben secundat per la senyora Mena y senyor Parreño: además se l' obsequiá ab valiosos regalos de la Empresa, de la companyia, de la senyora Alverá y d' alguns de sos molts admiradors.

Dissapte y diumenje últim y com á despido definitiu de la escena, representá *La Carcajada* una de las obras que en sa llarga carrera artistica hi ha obtingut mes triunfos. Desempenyá encar lo personatge de Andrés ab aquella forsa dramática tant impropia de sa avansada edat. En lo tercer acte cada frase era acullida ab delirant entusiasme, per la numerosissima concurrencia qu' omplía la sala. L' acompanyaren ab acert las senyoras Clemente (P.) y Sala y los senyors Parreño y Pigrau.

Per dissapte está anunciada la inauguració de la temporada d' hivern ab la numerosa companyia del senyor Tutau, tinent ja en cartera un bon nombre d' obras que anirá posant en escena, contantse entre ellas la refundició en drama de la novela *Cármén* de qual ópera la companyia del Tivoli n' ha fet ultimament tant gloriosa campanya.

CATALUNYA.—*El lucero del alba* interpretat per la senyora Moreno, no serví per poder formar millor concepte del que opinarem al debutar la setmana passada, per lo que creyém que no farà gayre gloriosa campanya en nostre públich.

Lo bocet cómich de 'n Javier de Búrgos: *I dilettanti* fou rebut ab extraordinari aplauso per sos xistes y graciosas escenas, vejentse molt aplaudida la senyora Alverá per sa vis cómica. Fou molt ben acompanyada per los senyors Bosch y Chaves.

També s' ha reproduhit: *Coro de señoras* encarregantse las senyoreta Gonzales dels tres tipos *femenils* de la obra, vejentse molt agasatjada per la concurrencia.

Leon y Leona que 's posá en escena lo dimecres passat acabá d' aquilatar lo talent de la senyora Alverá.

Per últims de la present semana, s' estrenará: *A casarse tocan*.

TIVOLI.—Diumenje passat se despedí de veras la companyia d' ópera, ab la favorita ó sia la *Cármén*. Inútil creyém dir las demostracions de que foren objecte al final de la ópera las senyoras Giorgio y Huguet y los senyors Pomer, Carbonell y l' infatigable mestre senyor Perez Cabrero.

Celebrarém de veras que al inaugurarse una nova campanya lírica, sigui de tants brillants resultats com la passada.

Al entrar en premsa lo present número se debía estrenar la sarzuela d' espectacle (nova en Espanya) del popular mestre Lecocq, titulada: *Ali-Babá*. Forman part de la companyia entre altres tiples, las senyoras Fuertes, Cabeiro y Perlá ventatjosament conegudas de nostre públich. Per presentar la obra ab lo degut aparato, s' ha confeccionat un elegant vestuari baix los figurins del senyor Labarta, y preciosas decoracions dels senyors Chia, Moragas y Urgellés.

CIRCO EQUESTRE.—Ple per complert s' han vist las funcions en que há pres part lo clown *Bebé* y lo seu jermá anomenat *Antonét*. Dits artistas han fet la delicia dels concurrents junt ab en *Tony Grice*, *Tonito*, *Billy Hayden* y demés.

Per dintre breus días se preparan nous debuts y la refundició de la pantomima *Mazzeppa*, que tants aplausos y notables entradas dongué en anteriors temporadas.

NOU RETIRO.—Sens dubte á causa de prepararse 'ls estrenos de: *Fancifredo*, *Bazar de novias*, y la antigua sarzuela bufa, molts anys há no representada, titulada: *El rey Midas*, la companyia no ha pogut presentar mes que las reproduccions de las sarzuelas, *Música del porvenir* y *Lucifer* obtenint en aqueixa, aplausos la senyora Viada y el senyor Palmada.

Lo teatro ha sufert algunas reformas per resguardar de l' aire als concurrents.

EDEN CONCERT.—Sumament concorregut se veu totas las nits aqueix local per la molta variació que dona á las funcions la *troupe francaise*. La companyia de sarzuela ha representat *Las niñas desenvueltas*, *El gorro frigio* *A Roma por todo* y *Nina* obtenint justos aplausos la simpática senyoreta Molgosa y los senyors Ballina, Planas y Lopez.

Per lo primer del próxim Novembre, se reformará per complert la *troupe*.

PLASSA DE TOROS.—Grata noticias als aficionats es la de poderls assegurar un altra corrida extraordinaria y última definitiva d' aquest any, per lo 10 del próxim Novembre ab lo concurs del valent y simpátich *Guerrita*.

UN CÓMICH RETIRAT.

NOTICIAS MARITIMAS

Ha naufragat en las costas del *Fusionisme* lo vapor *Reconciliassió* capitá Balaguer.

Los consignataris Sagasta y C.^a trehuen foch p' els caixals.

Mientras no 's destitueixi al comandant de Marina, Sr. Tamborét, no cessarán los naufragis.

Los monitors d' espolòn "Estat" y Marina, s' están canonejant terriblement.

Es creu que no 's farán averias per haberse descubert que los proyectils son de cutó fluix y lo blindatge dels barcos de turró de Alicante, qu' es lo me's fort.

Lo vapor de guerra "Romero" tracta de guanyar lo port de Gijona, impedintli l'entrada los acorassats "Torreno, Silvela y Villaverde" que l' abrusan ab terribles andanadas.

Lo Leviatan K. Novas, ha amenassat ab ferse á la mar si no deixan entrar lo vapor á port.

'S tèm que no vindrá cap ciclón que 'ls tiri tots plegats á pico.

Lo vaporet *Rius y Tamboret* fa viatjes de ida y vuelta entre la Garriga y Oloreula ab escala á aquest port.

Surt á cada moment y lo despatxan una colla d'amichs.

Telégramas

Bocoya 14, 8 tarde.—En vista del cástich que se 'ns ha imposat, esperém algun altre Miguel Teresa per repetir la funció.

No 'ls podém assegurar si ara 'n passarém los taps.
AL-KA-LÍ.

Bruch, 96, 4 id.—S' deixan diners al 60 o|^o ab garantía d' efectes, y se 'n prenen al 40, sense efectes ni garantía.

BARRA, BARRETA Y BARRINA.

Mitxidia, 29, 3 id.—Madrilenyas y Barrets es llogan á vuit rals per hora.

Es regalan tractáts d' higiene y mistos sense cerilla.

Eliseo, 16, 6 id.—*Reina* gran desconsól per haver posat mal á una familia que no 's fica ab ningú.

La consternació es inmensa.

MONT PENSIERI.

Canalejas, 17, 8 matí,—¡Aqui no juega ni Dios!

AULÉS.

Huelva, 17, 8 id.—S' ignora lo paradero de 14,835 pelas qu' han desaparecut de las caixas municipals.

OBRAS DRAMÁTICAS

de D. Anton Ferrer y Codina
que 's trovarán de venta en la Administració.

DRAMAS EN 3 Ó MES ACTES Á 2 PESSETAS EXEMPLAR

Las Reliquias d' una mare	La Casa payral
Lo gat de mar	Un manresá de l' any vuit
Un gefe de la coronela	Lo punyal d' or
Lo Pajés de l' Ampurdá	Otger

PESSAS EN UN ACTE, Á 1 PESSETA EXEMPLAR

Peró	Remeys per fora	Celos d' un rey
Aucells d' América	Palos y á casa	Lo Repartidor
La perla de Badal. ^a	Castor y Polux	Recuerdo Eterno
Las Carolinas	Los dos barbers	Suicidio sombrero
Pare y Padrí	Un cop de telas	Aucells de paper

S' enviarán á fora acompanyant los pedidos en sellos de correo.

JOSEPH M.ª CODOLOSA

Plats y Ollas

Versós humorístichs y anti-poétichs escrits ab una ploma espuntada, precedits de quatre mots del reputat autor dramátich

D. Anton Ferrer y Codina

De venta: En la administració d' aquest periòdich
LITOGRAFIA BARCELONESA
CARRER DE SANT PAU, 56

Preu 15 céntims

CORRESPONDENCIA

Anirà lo de J. Ferrer Catalá, R. Rocavert, E. de Catalunya, S. Fábregas, Casanovas, Mut Xerraire, Lluís Salvador, K. Novas del Castell, E. Calls, y Emili Sala.

Algo de Aprenent Forner, R. Rosca, J. Terri, J. Franquesa, José Serra, J. B. Salviola, Fandilleta, R. Sardá, Quim Borrell, Loris Melikoff Costera, Jaume Casanovas, T. V. O. y T. T. T., van los geroglífichs.—P. Ferrer. La seva fuga de vocals, es fuga de moralitat.—T. V. O. Falta la solució de la xarada-prospecte.—Joseph Terri. Llegirem lo geroglífich l' any 67; ho ha volgut arreglar y ho ha espatllat.—Calderón de Vallcarca. No anava per vosté. L' Ahir y avuy, si vá, ja déu saberho per la Co-

respondencia; lo que no 's contesta no s' admét.—Varios lectores: Entérats y gracias.

Senyor Sagasta Petit, vosté té instins molt perversos,.. Insultarnos perquè 'ls versos que 'ns envia no han surtit!... Vaja, qu' estich aturidit del modo que 'ns ha tractat, y sino qu' exagerat lo cástich resultaria, cregui que li insertaria tots los versos que 'ns ha enviat.

ARTS Y OFICIS

Es diu Policarpa Rivas;
va fer vot de castedat;
y per donar lavativas
es una especialitat.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Fa dos mesos que aquí só
y es tant lo que ja hi après
que os vaig a escriure en francés;
en francés..... de carreró.

La *Republique française*
molt me té á mi enamoré
y sobre tot las *madames*
que 'm tenen entussiasmé.

Prima inversa es gust le voir
les tres larges rues d'ici,
tots van pleins de gom á gom
tant le soir com lo mati.

A present la tour Eiffel
s'ha fet de gran nouveauté
par tout se veu la gran torre;
(¿Qué tal, no es vritat que 'n sc?)

Se veu la tour en los vanos,
en tissús, en brassaléts,
en mouchoirs, en plats, en gorras
y en botons y calsetets.

J' ai acheté un dos tercera
tres joli també en la torre
qu' il me costa dixhuit frants
un sopá y un fart de corre.

Au grand Teatre Royale
trois vegadas ja hi anat,
mais tant enteré al sortir
com avant d' haberhi entrat.

Le vin es tres bon aquí
e pain (vull di 'l pá) també,
mais á mi 'l que plus m' agrada
es lo pollastre truffé.

Per francés me prenen molts
ancor que jo n' on tinch rés,
(No es que jo vulga alabarme
pero ¿vritat que n' hi après:)

A la rue de Sant Jach Quatre
avants ma chambre teni
mais je vaig marchar per culpa
de la domestich qu' hi habi

Je soch ara á la gran Rue
boulevard Total, Premier;
si percas voleu escriurem
ja sabeu lo qu' heu de fer.

Adieu, á tous vos saludo
y conserveuse ben bons,
que quan de Paris ne torni
ja vos portaré... expressions.

J. STARANSA.

PROBLEMA

Descompondrer lo número 484 en
quatre cantitats y que sumadas, resta-
das, multiplicadas y divididas per dos
números diferents cada cantitat don-
guin resultats iguals.

JORSONA.

GEROGLIFICH

M C
IM IM
SON
X
P VII
I

APRENET FORNER.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—Ca-si-no.

Xarada Conversa.—Ca-ma-re-llas.
Adela

Trenca caps.—Lo forn del rey.

Logogrifo numerich.—Marcelino.

Quadrat numerich.—

A M O R
M A R A
O R D I
R A I M

Geroglifich.—Set dias te la setmana.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIÜ, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 ptas.
Cuba y Puerto Rico id. 2 " "
Extranger id. 2'50 " "

NOTA—Tota reclamació podrá diri-
girse á la Administració y Redacció del
periódich, carrer de Sant Pau, n.º 56
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56.—Barña